

MƏDƏNİYYƏT

“MƏKTƏBDƏ həmişə nümunəvi şagird olmuşam, əla oxumuşam və orta məktəbi də əlaçı attestatı ilə bitirmişəm. O illərin şagirdləri də indikilərdən xeyli fərqlənir. Onda müəllim-şagird münasibətlərində daha çox doğmalığ və istilik vardı. Xüsusilə də kənd məktəblərində.

1976-1980-ci illərdə Bakıda o vaxtkı Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda (indiki ADPU) təhsil almışam. İnstitutu bitirəndə Gürcüstanın Maarif nazirliyinin sərəncamına göndərildim. Bu nazirlik də məni təyinatla müəllimə ehtiyacı olan ucqar bir dağ kəndinə - Zalqa rayonundakı Tecis kənd orta məktəbinə göndərdi. Qışı həddən artıq soyuq olan bir kənd idi. Təsəvvür edin, bəzən hətta may ayında da elə soyuq olurdu ki, sinifdə peç qalamaq lazım gəlirdi. Amma kəndin çox gözəl, qonaqpərvər camaatı vardı. İlk pedaqoji fəaliyyətimə 1980-ci ilin sentyabrında bu kənddə başladım 1985-ci ilin sonunadək burada müəllim və direktor müavini kimi çalışdım”. Bu sözləri bizimlə söhbətində Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin katibi, “Ozan dünyası” jurnalının baş redaktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Musa Nəbioğlu dedi.

- İlk öncə özünü haqda məlumat verərdiniz, harada, nə zaman doğulmuşunuz, ailədə neçə nəfər olmusunuz?

- 1958-ci il dekabrın 26-da Borçalıda – Bolnisi rayonunun Darvaz kəndində müəllim ailəsində anadan olmuşam. Ailədə səkkiz uşaq olmuşuq – beş bacı, üç qardaş. Mən ailənin beşinci uşağıyam. Orta təhsilimi də öz kəndimizdə almışam.

- Uşaqlıq illəriniz harada keçib, o illəri necə xatırlayırsınız?

- Ötən əsrin 60-70-ci illərinə təsadüf edən uşaqlıq illərim Darvazda keçib. Yay aylarında kəndimizin Başkeçid dağlarındakı yaylaq yerlərinə gedərdik. Yəni uşaqlığının bu gün aralıq-daqılı xatirələri var. Və bu xatirələr o qədər əziz, o qədər şirindir ki, hərdən adama elə gəlir ki, onu danışarsa, bu şirinliyə xələl gətirə bilər. Yəni o xatirələrə toxunmaq olmaz. Xalq şairi Zəlimxan Yaqub demiş, illərin izi var xatirələrdə. O illərin uşaqları ilə indiki uşaqlar arasında yerlə göy qədər fərq var. Hərdən mənə elə gəlir ki, indiki uşaqlar əsl uşaq həyatını yaşamırlar. Bu, istər kənddə olsun, istərsə də şəhərdə, belədir. Xüsusilə də şəhərdə valideynlər uşaqları bir növ robotlaşdırırlar. Lap kiçik yaşlarından müxtəlif dərəcələr, dil kurslarına apararaq uşaqları öz arzularına uyğun böyüdürlər. Yəni, uşaqlar sərbəst olaraq öz uşaqlığını yaşamırlar. Amma bizim vaxtımızda belə deyildi. Hər uşağın öz dünyası, öz fantaziyası və gələcəyi ilə bağlı da öz dünyası vardı.

- Məktəbdə necə şagird olmusunuz, yaxşı oxumusunuzmu?

- Məktəbdə həmişə nümunəvi şagird olmuşam, əla oxumuşam və orta məktəbi də əlaçı attestatı ilə bitirmişəm. O illərin şagirdləri də indikilərdən xeyli fərqlənir. Onda müəllim-şagird münasibətlərində daha çox doğmalığ və istilik vardı. Xüsusilə də kənd məktəblərində. Kənd yerlərində dərslər sonra, məktəbdən kəndə da daim müəllimin diqqətini öz üzərində hiss edirsən. Axı, hər addımda rastlaşa bilərsən. Yeri gəlmişkən onu da deyim ki, ötən əsrin 50-70-ci illərində Darvaz orta məktəbi Gürcüstanda ən güclü orta məktəblərdən biri idi. Məktəbimizdə hətta qonşu kəndlərdən, qonşu rayonlardan da gəlib təhsil alırdılar.

O zamanlar indiki kimi repetitorluq yox idi. Yaxşı oxuyan uşaqlar dərslərən sonra bir yerə yığılar, öz biliklərini yoxlamaq üçün bir-birləri ilə sual-cavab edirdilər.

“Sanki bir ailənin uşaqlarıydıq”

MUSA NƏBİOĞLU: “BU GÜN ALİ MƏKTƏBİ BITİRMƏYİMİZDƏN AZ QALA 40 İL KEÇSƏ DƏ, O DOĞMALIĞ, O ŞİRİNLİK YENƏ DƏ QALIR”

“BU GÜNLƏRDƏ İSƏ BABA OLMAĞIN SEVİNCİNİ YAŞADIM”

Müəllimlər də, lazım gələrsə, evlərində də təmənnaşsız kömək edirdilər şagirdlərə. Bir şeyi də deyim ki, biz dərslərimizi oxumaqla yanaşı, həm də bədii ədəbiyyat oxuyurduq. Kitabxanada elə bədii kitab olmazdı ki, biz onu oxumamış olaq.

- Bəs, tələbəlik illəriniz necə keçib? Maraqlı olubmu o illər?

- 1976-1980-ci illərdə Bakıda o vaxtkı Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda (indiki ADPU) təhsil almışam. Əsas ixtisasımla yanaşı, institutun nəzdində fəaliyyət göstərən İctimai peşələr fakültəsinin jurnalistika şöbəsində də oxumuşam. Hər dövrün öz gözəlliyi var. Tələbəlik illərinin şirinliyini isə onu yaşayanlar bilər. Kimimiz kirayədə, kimi yataqxanada qalırdıq. Bəzən müəyyən çətinliklər də olurdu. Amma bütün bunlarla bərabər, gözəl illər idi. Dərslərdən sonra vaxtımız olanda birlikdə kinoya gedərdik. Bir də boş vaxtlarımızın əsas məşğuliyyəti mütaliə idi. Onda kitaba böyük maraq var idi. Kitablarda indiki kimi 300-500 nüsxə ilə yox, minlərlə tirajla nəşr olunurdu. Elə kitablar olurdu ki, bir neçə gün ərzində satılıb qurtarırdı, tapmaq mümkün olmurdu. Yaxşı yadımdadır, 1979-cu il idi. Yazıçı Əlibala Hacızadənin “İtkin gəlin” adlı romanı təzəcə çıxmışdı. Kitab mağazalarında tapmaq mümkün deyildi. Kitab, sözün əsl mənasında oxucular arasında əl-əl gəzirdi. Mən də kimdənsə bir neçə günlüyə götürmüşdüm oxumaq üçün. Vaxtında qaytarım deyər, dərslərdə də gizləncə oxuyurdum. Allah rəhmət eləsin, Yaqut xanım adlı çox gözəl

bir müəlliməmiz vardı. Onun dərslərində kitabın partanın altına qoyub, görməsin deyə gizlin-gizlin oxuyurdum. Necə oldusa, müəllimə bunu hiss elədi. “Sən partanın altında nə qurdalanırsan?” – dedi. Çıxar-dıb kitabı göstərdim. Düzü, danlayacağını gözləyirdim. Amma mənim gözlədiyimin əksinə olaraq Yaqut xanım dedi ki, oxuyub qurtarandan sonra verərsən mən də oxuyaram. Dedim, müəllimə, verim siz oxuyun, mən sonra oxuyaram. Dedi, yox, sən başlamısan, yarımçıq saxlama, oxu qurtar, sonra verərsən mən oxuyaram. Dedi, yox, sən oxudu ki, onda kitaba, mütaliyəyə münasibət başqaqaydı.

Tələbələr arasında münasibətdə də ayrıca bir doğmalığ vardı. Sanki bir ailənin uşaqlarıydıq. Bu gün ali məktəbi bitirməyimizdən az qala 40 il keçir. O doğmalığ, o şirinlik isə yenə də qalır. Fərsət düşən kimi görüşürük. Və çalışırıq ki, bu doğmalığı, bu səmimi münasibəti övladlarımıza, nəvələrimizə də ötürək.

- Hərbi xidmət illəri kişilərin daima maraqla xatırladığı, danışdığı bir dövrüdür. Bəs, siz necə, hərbi xidmətdə olmusunuzmu? Harada keçirmisiniz?

- O vaxtlar ali məktəbi bitirənləri dövlət özü işlə təmin edirdi. Təyinatla hərəni öz ixtisasına uyğun bir yerə göndərir, şəhər yerində olanları gənc mütəxəssis kimi hətta mənzillə də təmin edirdilər. Təyinat yerinə gedib işləməyənlər isə başqa yerdə işə düzəlməkdə çox çətinlik çəkirdilər. Pedaqoji ali təhsil alanlara isə daha böyük diqqət var idi. Kənd yerində təyi-

natla işləyənlər hətta hərbi xidmətdən də azad idi. İnstitutu bitirəndə Gürcüstanın Maarif nazirliyinin sərəncamına göndərdim. Bu nazirlik də məni təyinatla müəllimə ehtiyacı olan ucqar bir dağ kəndinə - Zalqa rayonundakı Tecis kənd orta məktəbinə göndərdi. Qışı həddən artıq soyuq olan bir kənd idi. Təsəvvür edin, bəzən hətta may ayında da elə soyuq olurdu ki, sinifdə peç qalamaq lazım gəlirdi. Amma kəndin çox gözəl, qonaqpərvər camaatı vardı. İlk pedaqoji fəaliyyətimə 1980-ci ilin sentyabrında bu kənddə başladım 1985-ci ilin sonunadək burada müəllim və direktor müavini kimi çalışdım. Bu səbəbdən də mən hərbi xidmətdə olmamışam. Bəlkə də, ilyarım əsgərlik çəkmək bundan rahat olardı. Amma təyinatla getmişdim və həm də işimdən zövq alırdım.

- Gənclik ömrün ən qaynar, isti dövrüdür. O dövrlərdən əsas nələri xatırlayırsınız?

- Gənclik hər zaman qaynarlıq, qurub-yaratmaq, gələcəyə böyük ümidlərlə baxmaq və eyni zamanda bu ümid və arzularını reallaşdırmaq üçün Allahın sənə verdiyi şans deməkdir. Baxır, bu şansı kim necə yararlanır. Qaldı, gənclik illərinin xatirələrinə, şirin xatirələr çoxdur. Bir müsahibəyə, hətta bir kitaba sığmayacaq qədər çox.

- İlk sevginiz nə vaxt olub, xatırlayırsınız o günləri?

- Özəlliklə bir Məcnun sevgisi yaşamamışam. Bir də ki, insanın həyatında elə şeylər var ki, o, ancaq özünə məxsusdur – bütün yaxşısı və pisili, acısı və şiriniylə. Bu mövzuda danışanda elə o illərdə də həmişə müəllifini unutduğum bir şeirdən bu bənd düşərdi:

*Ağılla qəlbimin özgə yolu var,
Hərəsi bir yolda puç edər məni.
Birisi sevdadan uzaqlaşdırar,
Birisi sevdaya tuş edər məni.*

- Ailə həyatı qurmağınızdan danışardınız bir az...

- Ailə həyatı quranda da az öncə misal çəkdiyim şeirdəki fikir böyük rol oynayıb. Yəni təkcə ürəyin hökmü ilə yox, həm də ağılın gözü ilə qərar verib evlənmişəm. Peşman da deyiləm. İki oğlum var, ikisi də ali təhsillidir. Bu günlərdə isə baba olmağın sevincini yaşadım.

- Və ilk məaşınız nə qədər olub, nəyə xərcləmişiniz?

- İlk məaşı 1980-ci ilin sentyabrında müəllim kimi fəaliyyətə başladığım vaxtda almışam və gətirib anama vermişəm ki, qoy oğlunun qazancını görüb sevin. Əslində isə, ilk qazancım bundan xeyli əvvəl, hələ orta məktəbdə oxuyarkən olub. Belə ki, mən hələ orta məktəbdə oxuyarkən Gürcüstanda nəşr olunan Azərbaycan dillili mətbuat orqanlarında müxtəlif mövzulu yazılarla çıxış edirdim və buna görə də qonorar alırdım. Yəni, 15 yaşından qazanmağa başlamışam.

- Ötənlərdən gəldiyiniz qənaət nə oldu ki, indi onu gənclərə məsləhət görürsünüz?

- İndi çox gözəl, istedadlı, savadlı və qabiliyyətli gənclər var. Gənclərə öyüd-nəsihət verməkdən çox gərək əməllərinlə nümunə olasan ki, özü nəyin yaxşı, nəyin pis olduğunu ayırd edə bilsin. Amma bununla belə, ötən illərin təcrübəsindən deyər bilərəm ki, həyatda hər çətinliyə savadla, biliklə qalib gəlmək olar. Nə qədər uğursuzluğa uğrasan da, gərək ümidiniz olmayasan. Savad, düzlük, halallıq və mülkətimizə xas olan ədəb-ərkan hər zaman gəncliyin yaraşığı və ən güclü silahı olub.